

SKYRYBOS KLAIDOS

Nevienarūšės sakinio dalys neskiriamos:

šių metų rudenį Lietuvoje prasidėjo specialūs mokymai, norinčioms (=mokymai norinčioms) tapti dulomis; gerokai dažniau nei į poilsio ar pažintines keliones, vadovui (=keliones vadovui) tenka leistis į verslo išvykas.

Vienarūšės sakinio dalys, sujungtos nekartojamaisiais jungtukais *ir, bei, ar, arba, nei*, neatskiriamos:

siūlėme išskirti vadinamąsias grupes – galbūt vadovus, ar (=vadovus ar) gydytojus; tose įstaigose dirba jie patys, arba (=patys arba) jų šeimos nariai; aš suprantu juos, ir (=juos ir) suprantu ministeriją.

Vienarūšės sakinio dalys, sujungtos kartojamaisiais jungtukais, yra atskiriamos kableliais:

žmogus turi darniai gyventi ir su gamta ir (=gamta, ir) su savo gimine; neįmanoma vienu metu galvoti ir negatyviai ir (=negatyviai, ir) pozityviai.

Išplėstinis derinamasis pažymins po pažymimojo žodžio išskiriamas kableliais:

jos sultys, sumaišytos su obuolių sultimis – puiki (=sultimis, – puiki) žaliava aukštos kokybės vynui gaminti;

pristatytas paslaptingasis augalas, pavergęs parodoje dirbusios komisijos širdis – poliantinė rožė (=širdis, – poliantinė rožė);

paprastoji cidonija, kilusi iš pietų neatlaikys (=pietų, neatlaikys) mūsų žiemos speigo;

poros išsikėlusios romantiškos ir aistringos meilės vertybę kaip santuokos prioritetą gan (=poros, išsikėlusios romantiškos ir aistringos meilės vertybę kaip santuokos prioritetą, gan) greitai nusivilia.

Derinamasis arba kilmininku išreikštas nederinamasis pažymins, einantis po pažymimojo žodžio, atskiriamas kableliu prekių ir kitų gaminių pavadinimuose:

gėlės sėjamosios (=gėlės, sėjamosios);

gėlės svogūninės (=gėlės, svogūninės);

svogūnai laiškiniai (=svogūnai, laiškiniai);

svogūnai ropiniai (=svogūnai, ropiniai).

Tiesioginės ir perkeltinės reikšmės žodžiai kabutėmis neskirtini:

kad ateinanti žiema mums „padovanotų“ (=padovanotų) tvirtą ledą;

žemės savininkas „negali“ (=negali) sau leisti laukti;

po metų kitų „savo“ (=savo) lūšį turės kiekvienas rajono miškelis;

vertikalūs dryžiai „pakelia“ (=pakelia) lubas, o horizontalūs „praplečia“ (=praplečia);

tenka mokyti porą „dirbti“ (=dirbti) išvien;

jau yra „sudėtas“ (=sudėtas) didžiulis lūkestis;

išgyvenimus „užrakina“ (=užrakina) savyje.

Įterpiniai išskiriami kableliais:

be to jie (=be to, jie) yra įmanomi tik neužšalusiuose vandenyse;

suprantame, jog be mūsų pačių niekas (=jog, be mūsų pačių, niekas) mūsų problemų su Putinu nespręs;

pasak jų vaikas (=pasak jų, vaikas) įkrito į vandenį;

kita vertus žinojau (=kita vertus, žinojau).

Įterpinys gali būti išskiriamas kartu su jungtuku, išskyrus *ir, ar, arba, nei*:

akmenukų spalvą galima priderinti prie aplinkos atspalvių, taip sukuriant darnią kompoziciją, arba atvirksčiai (=arba, atvirksčiai), paversti juos įspūdingu, kūrybišku aplinkos akcentu;

ir priešingai (=ir, priešingai), tuomet, kai Mėnulis yra priešingoje Žemės pusėje, svoris būtų šiek tiek didesnis.

Šalutinis prijungiamojo sakinio dėmuo išskiriamas kableliais:

kaime taip nebūna, kad neatsirastų jokio darbo – tai (=darbo, – tai) stogas prakiūra, tai vėjas kokią lentą atplėšė;

ši kartą tai objektas, kurį vietiniai gidai gerai žino – karingojo (=žino, – karingojo) erelio lizdas;

ar tokio amžiaus vėžliui seksis rasti vietą, kur žiemoti – klausimas (=žiemoti, – klausimas);

svarbiausia taisyklė, kurios reikėtų laikytis – kramtyti (=laikytis, – kramtyti) tol, kol maistas tiesiog ištirps burnoje;

kai aplinkos temperatūra žema mažėja (=žema, mažėja) troškulio jausmas.

Vienarūšiai šalutiniai dėmenys, sujungti nekartojamais sudedamaisiais ar skiriamaisiais jungtukais *ir, ar, arba, nei, neatskiriami*:

žaloja sveikatą, nesuprasdami, kas yra sveikas kūnas, ir (=kūnas ir) kaip jį pamaitinti;

jos nežino, kada reikėtų keltis, ir (=keltis ir) kada reikėtų gulti miegoti;

ši sritis susijusi su tuo, kaip mes suvokiame kitus žmones, ir (=žmones ir) kaip kiti žmonės suvokia mus;

nežinome, iš kur atėjome, ką čia veikiame, ir (=veikiame ir) kur pateksime po mirties;

o jeigu problema yra esminė, pavyzdžiui, kaip susituokti, ar (=susuokti ar) rasti savo pašaukimą;

aiškiai suvokėme, kokių gali kilti nesklandumų ar komplikacijų, ir (=kompliacijų ir) kaip reikėtų elgtis tokiais atvejais.

Šalutinis dėmuo išskiriamas kartu su jį pabrėžiančiu žodžių junginiu *juo labiau*:

juo labiau, kad (=juo labiau kad) laivo pavadinimas ne kartą buvo keičiamas;

juo labiau, kad (=juo labiau kad) pterodaktilių aprašymai įvairiuose epizoduose skiriasi;

juolab, kad (=juolab kad) visi dalyviai – mėgėjai.

Lyginamieji junginiai su jungiamaisiais žodžiais *nei, negu, einantys sakinio dalimis ir nesudarantys šalutinio sakinio dėmens, kableliais neskiriami*:

jie yra jautresni augalai, nei (=augalai nei) žalieji;

supurentose lysvėse sąlygos bus geresnės, nei (=geresnės nei) namuose;

krūmo viršutinė dalis turi būti šviesinama stipriau, nei (=stipriau nei) apatinė;

seniau virtuvėse ir kambariuose būdavo ir vėsiau, ir drėgniau, nei (=drėgniau nei) šiolaikiniuose butuose;

poezija turi didesnę jausmų raiškos galią, nei (=galią nei) psichologo kabinete ištartas žodis;

paveldėtas genų rinkinys gyvenimo trukmei netgi svarbesnis, nei (=svarbesnis nei) medicinos pasiekimai;

konkrečių gamintojų meistriškumas yra ne mažiau svarbus, nei (=svarbus nei) pasirenkamos augavietės savybės.

Išplėstos dalyvinės, pusdalyvinės ar padalyvinės aplinkybės yra išskiriamos kableliais arba visai neskiriamos:

reikia atsiminti, kad sodinant skiepytus pomidorus, skiepijimo (=kad sodinant skiepytus pomidorus skiepijimo *arba* kad, sodinant skiepytus pomidorus, skiepijimo) vietos negalima užpilti žeme;

kiekvienas turėtume mokytis įsiklausyti į savo kūną bei atpažinti jo siunčiamus signalus, o norėdami pasveikti ar išvengti sveikatos sutrikimų, privalome (=o norėdami pasveikti ar išvengti sveikatos sutrikimų privalome *arba* o, norėdami pasveikti ar išvengti sveikatos sutrikimų, privalome) išsiaiškinti tikrąsias ligos priežastis;

manau, kad pasitelkiant tiek tradicinius, tiek netradicinius gydymo prevencijos būdus, galima (=kad pasitelkiant tiek tradicinius, tiek netradicinius gydymo prevencijos būdus galima *arba* kad, pasitelkiant tiek tradicinius, tiek netradicinius gydymo prevencijos būdus, galima) išspręsti gerokai daugiau žmogaus sveikatos problemų;

vakarų medicinos gydytojas, atlikdamas medicininę apžiūrą labiau (=gydytojas atlikdamas medicininę apžiūrą labiau *arba* gydytojas, atlikdamas medicininę apžiūrą, labiau) domėsis pagrindiniais žmogaus kūno ženklais;

poilsio zoną įmanoma įrengti net ir nedideliame plotelyje, o norint ją labiau apriboti nuo išorės, galima (=o, norint ją labiau apriboti nuo išorės, galima *arba* o norint ją labiau apriboti nuo išorės galima) sumūryti sienelę iš plytų.

Pasvirasis brūkšnys nerašytinas vietoje brūkšnio laiko ribai žymėti:

2014 m. rugpjūtis / rugsėjis (=rugpjūtis–rugsėjis);

2017/2018 (=2017–2018) mokslo metais.

Medžiaga pateikiama iš 2014–2017 metais tikrintų periodinės spaudos leidinių.